

УРОК з історії України на тему

КИРИЛО-МЕФОДІЇВСЬКЕ БРАТСТВО

СЛОВ'ЯНСЬКІ ПРОСВЕТИТЕЛІ
КИРИЛ ТА МЕФОДІЙ

9 клас

ЕПІГРАФ УРОКУ

*Мислі кирило-мефодіївських братчиків
зоставили глибокий слід, вони жили далі і
будили політичну і соціальну українську
мисль...*

*Від Кирило-Мефодіївського братства
веде свою історію весь новий український
політичний рух*

М.С.Грушевський

ПЛАН УРОКУ

1. Створення Кирило-Мефодіївського братства.
2. Програмні документи – Програма і Статут.
3. Тарас Григорович Шевченко в українському національному відродженні.
4. Значення діяльності Кирило-Мефодіївського братства.

ТРЕТЬОГО БЕРЕЗНЯ 1847 Р. СТУДЕНТ КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ОЛЕКСІЙ ПЕТРОВ ДОНІС ЦАРСЬКИМ ВЛАСТЯМ ПРО ТАЄМНЕ ТОВАРИСТВО, ІСНУВАННЯ ЯКОГО ВІН, НІБИ, ВИПАДКОВО ДІЗНАВСЯ. ПОЛІЦІЯ ОДРАЗУ Ж ЗААРЕШТУВАЛА ПРОВІДНИХ ЧЛЕНІВ ЦІЄЇ ГРУПИ Й ДОСТАВИЛА ЇХ У ПЕТЕРБУРГ. У РЕЗУЛЬТАТІ ПОСИЛЕНИХ ДОПИТІВ ВЛАСТІ ДІЗНАЛИСЯ ПРО ІСНУВАННЯ ТОВАРИСТВА СВ. КИРИЛА ТА МЕФОДІЯ В КИЇВІ. ЦЕ БУЛА ПЕРША У НОВІЙ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ СУТО УКРАЇНСЬКА ІДЕОЛОГІЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ.

В.І. Штинберт
Кирило-Мефодіївське
братство

ДІЯЛЬНІСТЬ БРАТСТВА

- У 1846 році "заговорщики" створили братство ім. Кирила та Мефодія, члени якого сповідували гуманістичну ідеологію, що базувалась на ідеях християнства - любові до ближнього, щирого прощення людських помилок. Соціальний склад братства - різночинці, дворяни. Товариство було не лише малочисельним, а й обмеженим у своїй діяльності. Протягом приблизно 14 місяців його існування "браття" збиралися кілька разів на тривалі філософські й політичні дискусії (під час однієї з них і був присутній донощик Петров) та підготували ряд положень

Ілюстрація до
"КОБЗАРЯ"
В.Седляр

СОЦІАЛЬНИЙ СКЛАД БРАТЧИКІВ

- Товариство складалося всього з десятка активних членів та кількох десятків співчуваючих. Це були молоді українські інтелегенти. 30-річний історик Микола Костомаров незадовго до свого арешту отримав кафедру у Київському університеті. 22-річний Василь Білозерський у дні створення товариства, за спогадами Костомарова, жив у Києві "по окончании курса в университете... в надежде найти себе служебное место", яке й знайшов у Полтаві, де до арешту викладав у кадетському корпусі. Микола Гулак перебував на службі в канцелярії київського генерал-губернатора на посаді перекладача археографічної комісії. Хоч два інших інтелегенти - викладач гімназії та письменник Пантелеймон Куліш і вже добре знаний поет Тарас Шевченко - підтримували з товариством не дуже стійкі зв'язки, їх також

“КОБЗАР”
Т.Г.
ШЕВЧЕНКО

□ **Основна мета** - об'єднання слов'ян на засадах федерації при рівності та дотриманні прав і свобод громадян, скасування кріпацтва, та самодержавства, соціальне і національне визволення українського народу. Члени братства ідеалізували козацьку минувщину і в її суспільній організації вбачали майбутній суспільний устрій України.

*Ілюстрація до
поєми
“ГАЙДАМАКИ”
Т.Г.Шевченко*

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ДІЯЛЬНОСТІ

- НЕЛЕГАЛЬСТЬ І КОНСПЕРАЦІЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ПРИСЯГИ;
- ПРОГОЛОШЕННЯ ВЗАЄМОДОПОМОГИ;
- ПОШИРЕННЯ ОСВІТИ І ГРАМОТНОСТІ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ;
- ПОШИРЕННЯ СВОЇХ ІДЕЙ ЧЕРЕЗ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ТА РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ

РЕЛІГІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ

- НАЗВАНА В ЧЕСТЬ СЛОВ`ЯНСЬКИХ ПРОСВЕТИТЕЛІВ, КИРИЛА Й МЕФОДІЯ;
- ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ БУЛА ЗАПОЗИЧЕНА В ЦЕРКОВНИХ БРАТСТВАХ;
- У ПРОГРАМОВИХ ДОКУМЕНТАХ ДОМІНУЮТЬ СОЦІАЛЬНІ ІДЕЇ ПЕРВІСНОГО ХРИСТІАНСТВА;
- ЧІТКО ПРОСТЕЖУЄТЬСЯ ІДЕЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ, СВОБОДИ, РІВНОСТІЙ БРАТЕРСТВА

Активні членбратс тва

- ▣ **Микола Костомаров**
(1817-1885)
- ▣ - 30-річний історик, завідувач кафедри Київського університету, один з організаторів товариства

- Автор книги "Закон Божий (Книга Буття українського народу)", яка стала основоположним твором Статуту товариства

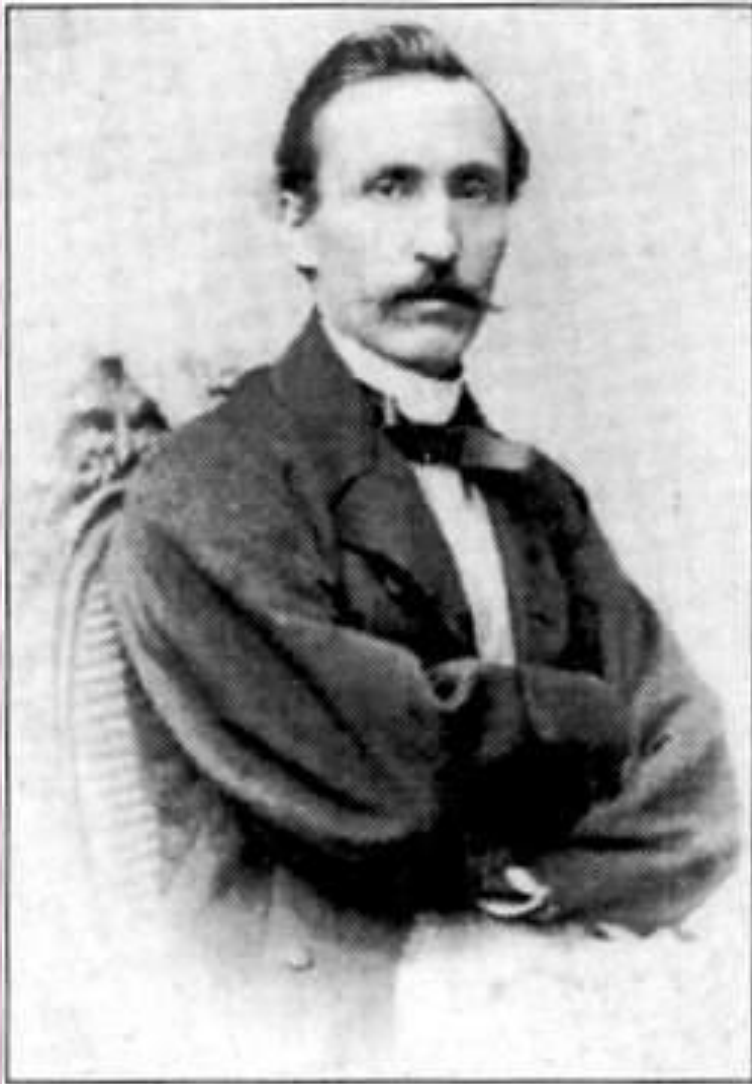

Микола Гулак

(1822-1899)

Засновник, головний діяч
Кирило-Мефодіївського
братства

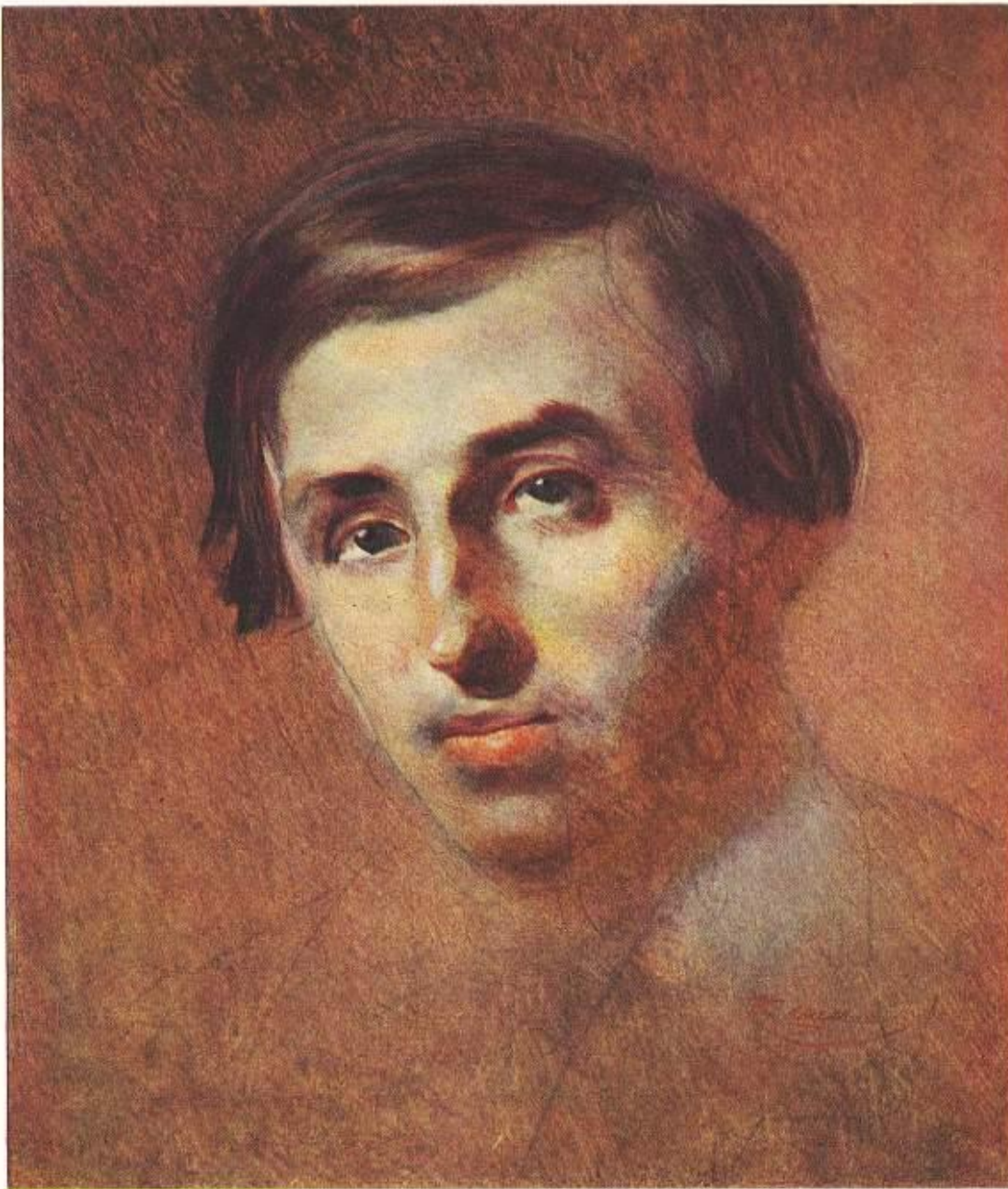
Громадсько - політичний діяч
педагог, учений

▣ ***Пантелеймон Куліш -***

(1819 - 1897)

Видатний письменник
України, поет,
етнограф,
критик, громадський
діяч

Портрет
Пантелемон
а
Куліша,
написаний
Тарасом
Григоровиче
м
Шевченко

83. ПОРТРЕТ П. О. КУЛІША.
Олія, [V 1843—I 1847].

ВАСІЛІЙ БЕЛОЗЕРСЬКИЙ

(1825-189

9)

Письменник,
редактор першого
українського
журналу
“ОСНОВА”

Микола

Савич

(1808-1892)

Громадсько-
політичний діяч,
публіцист,
однодумець
Т.Г.Шевченко

АФАНАСІЙ МАРКОВИЧ

(1822-1862)

Етнограф-
фольклорист,
український
політичний діяч

Тарас

Григорович

Шевченко -

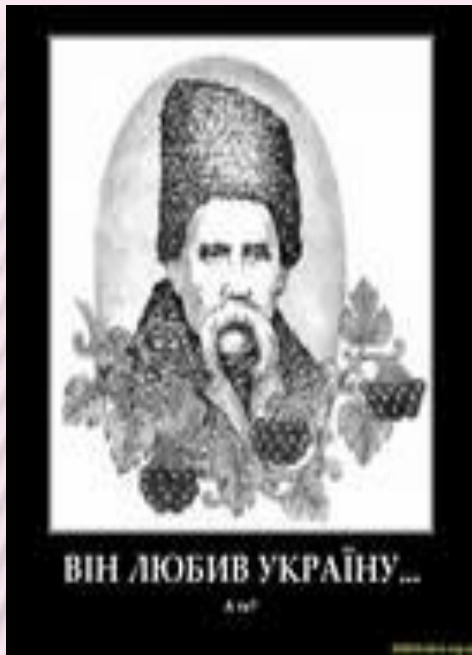
(1814 -1861)

*видатний український
письменник, «Кобзар»
українського народу»*

Б. А. Трутовський.
Шевченко коло Дніпра.

У Шевченка Т. Г. вже в першій половині 40-х років XIX ст. сформувався революційно - демократичний світогляд. У ряді своїх творів, і перш за все в 'І мертвим, і живим, і ненародженім землякам моїм', в 'Заповіті', він закликав народ до боротьби за свою свободу, кінцевою метою якої повинна була стати демократична республіка, (на відміну від М. Костомарова, який вважав за необхідне зберегти монархічну форму правління). У своїх ідеалах великий поет спирався на демократичні засади організації Запорізької Січі, боротьби українського народу за свободу. Та Кобзар дивився не тільки в минуле: зразком демократії державно-політичного устрою в свій час він вважав політичний устрій США, асоціюючи послідовну боротьбу за демократію і незалежність із першим американським президентом. Звертаючись до своїх співвітчизників, він запитував: 'Коли ми дождемося Вашингтона з новим і праведним законом?' І оптимістично стверджував:

ГОЛОВНЕ ЗАВДАННЯ-

СПОНУКАННЯ ВСІХ СЛОВ`ЯН ДО БОРОТЬБИ ЗА
ЕКОНОМІЧНЕ, СОЦІАЛЬНЕ, Й НАЦІОНАЛЬНЕ
ВИЗВОЛЕННЯ

Програмові цілі

1. Знищення царизму, кріпосного праву, і поділу населення на стани.
2. Об`єднання слов`янських народів у єдину федерацію.
3. Кожний слов`янський народ зберігає свою самостійність і незалежність й утворює власну державу з республіканською формою правління у складі федерації.
4. Управління Слов`янською федерацією повинен здійснювати Слов`янський собор із представників усіх слов`янських народів.
5. Проголошення рівності, демократичних прав і свобод народів.
6. Розвиток національної мови та культури усіх слов`янських народів.
7. Українському народові відводилася місія визволителя та об`єднувача усіх слов`янських народів.
8. Правове законодавство має ґрунтуватися на релігійних ідеях.

ДВІ ТЕЧІЇ ТОВАРИСТВА

Помірно - ліберальна

*Костомаров, Куліш,
Бєлозерський,
Маркович*

*Прагнуть досягти
поставленої мети
шляхом проведення
реформ і здійснення
поступових перетворень*

Радикальна

*Шевченко, Навроцький,
Гулак, Посяда*

*Виступають за
революційний переворот,
встановлення республіки,
соціальне й національне
звільнення українського
народу*

ЗНАЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БРАТСТВА

- ▣ **1. Поклало початок переходу від культурницького до політичного етапу боротьби за національний розвиток України.**
- ▣ **2. Це була спроба передової частини української інтелігенції осмислити та визначити місце і роль українського народу в тогочасному світі.**
- ▣ **3. Спроектували передові західноєвропейські ідеї на український ґрунт.**
- ▣ **4. Сформулювали основні засади українського національного відродження.**
- ▣ **5. Визначили форми і методи досягнення поставленої мети.**
- ▣ **6. Діяльність товариства – то був початок довгої безупинної боротьби української інтелігенції з**

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Читати та переказувати параграф 14 підручника відповіді на питання стор. 117.

2. Творчі завдання на вибір учнів:

- **Скласти твір-есе “Які програмні вимоги Кирило-Мефодіївського братства щодо державного ладу та забезпечення громадських прав уже діють в незалежній Україні, а які ще чекають на своє втілення в житті”?**
- **Підготувати інтерв'ю з одним із діячів Кирило-Мефодіївського братства.**
- **Розробити різнорівневі тестові завдання за темою “Кирило-Мефодіївське братство та його історичне значення. Т.Г.Шевченко в українському**

ЛІТЕРАТУРА

1. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.:Наукова думка, 1992.
2. Ісаєвич Я. Братства та їхня роль в розвитку української культури XVI-XVIII ст. К., 1966.
3. Кирилло-Мефодиевское общество. Сборник документов в 3 томах – Т.1. – К.,1990 – С.150-152.
- 4.. Кирило-Мефодіївське товариство. <http://books.com.ua/35418>
5. Субтельний О. Україна: історія:- К.:Либідь, 1994.
6. Струкевич О.К. Історія України: Підручн. для 9 кл.загальноосвіт. навч.закл. – К.:Грамота,2009
7. Турченко Ф.Г. Мороко В.М. Історія України.кін.XVIII –поч.XIX ст.- К.: Генеза, 2000